

CAN YOU ANSWER THESE QUESTIONS?

1. What is the meaning of the phrase, "House of Jacob" - *Bais Yaakov*, and how does it differ from the phrase, "People of Israel" - *B'nai Yisrael*?
2. Why was the Torah given on Mount Sinai through fire, smoke, and trembling?
3. The Torah writes, "Behold, I come to you in a thick cloud, that the people may hear when I speak with you, and believe you forever." (Exodus 19:9) How did this insure eternal belief in Moses?
4. At the foot of Mount Sinai, Moshe built an altar and twelve pillars. (Exodus 24:4) What was the purpose of the pillars?
5. Was there any difference between the text of the first set of tablets, that were broken, and the second set?

This and much more will be addressed in the ninth lecture of this series:
"The Revelation At Sinai".

To derive maximum benefit from this lecture, keep these questions in mind as you listen to the lecture and read through the outline. Go back to these questions once again at the end of the lecture and see how well you answer them.

PLEASE NOTE: This outline and source book were designed as a powerful tool to help you appreciate and understand the basis of Jewish History. Although the lectures can be listened to without the use of the outline, we advise you to read the outline to enhance your comprehension. Use it, as well, as a handy reference guide and for quick review.

**This lecture is dedicated to the memory and לעילוי נשמת
 אברהם בער בן יעקב - Mr. Arthur Prog of blessed memory**

THE EPIC OF THE ETERNAL PEOPLE
Presented by Rabbi Shmuel Irons

Series XIV Lecture #9

THE REVELATION AT SINAI

I. Prelude to Revelation

A.

(1) בַּחֹדֶשׁ הַשְּׁלִישִׁי לְצֵאת בְּנֵי יִשְׂרָאֵל מֵאֶרֶץ מִצְרַיִם בַּיּוֹם הַזֶּה בָּאוּ מִדְּבַר סִינַי: וַיִּסְעוּ מִרֶפְדִּים וַיָּבֹאוּ מִדְּבַר סִינַי וַיַּחֲנוּ בְּמִדְבַר וַיַּחֲזִן שָׁם יִשְׂרָאֵל נֹגַד הָהָר: שְׁמוֹת יֵט:א-ב

In the third month, when the people of Israel were gone forth out of the land of Egypt, the same day came they into the wilderness of Sinai. For they had departed from Rephidim, and had come to the desert of Sinai, and had camped in the wilderness; and there Israel camped before the mount. **Exodus 19:1-2**

(2) וַיִּסְעוּ מִרֶפְדִּים – לְמַה הוּצַרְךָ לְחִזּוֹר וּלְפָרֵשׁ מֵהִיכָן נִסְעוּ וְהִלָּא כָּבַר כָּתַב שֶׁבְרֶפְדִּים הָיוּ חוֹנִים בִּידוּעַ שֶׁמִּשָּׁם נִסְעוּ אֲלֵא לְהַקִּישׁ נִסְיַעְתָּן מִרֶפְדִּים לְבִיאַתָּן לְמִדְבַר סִינַי מֵהַ בִּיאַתָּן לְמִדְבַר סִינַי בְּתִשׁוּבָה אִף נִסְיַעְתָּן מִרֶפְדִּים בְּתִשׁוּבָה (מְכִילֵתָא): וַיַּחֲזִן שָׁם יִשְׂרָאֵל – כֹּאִישׁ אֶחָד בְּלֹב אֶחָד שֶׁאֵר כָּל הַחֲנוּיֹת בְּתִרְעוּמוֹת וּבְמַחְלוּקָתָא (מְכִילֵתָא): רִשׁׁי, שְׁמוֹת יֵט:ב

They departed from Rephidim: Why was it necessary to reiterate the place from where they journeyed? Didn't it already write that they were encamped at Rephidim? Rather it was for the purpose of comparing their travels from Rephidim to their arrival in the wilderness of Sinai. Just as their arrival at the wilderness of Sinai was with repentance, so too their travel from Rephidim was with repentance. (Mechilta) **And Israel there encamped:** [The singular form is used here to teach us that they were then] like one man with one heart (commitment). But all the other encampments were with complaints and with strife. **Rashi, Exodus 19:2**

B.

(1) וּמֹשֶׁה עָלָה אֶל הָאֱלֹהִים וַיִּקְרָא אֵלָיו ד' מִן הָהָר לֵאמֹר כֹּה תֹאמַר לְבֵית יִעֲקֹב וְתִגִּיד לְבְנֵי יִשְׂרָאֵל: אַתֶּם רְאִיתֶם אֲשֶׁר עָשִׂיתִי לְמִצְרַיִם וְאֲשֶׁר אֶתְכֶם עַל כַּנְּפֵי נְשָׁרִים וְאָבֵא אֶתְכֶם אֵלַי: וְעַתָּה אִם שְׁמוּעַ תִּשְׁמָעוּ בְּקוֹלִי וּשְׁמַרְתֶּם אֶת בְּרִיתִי וְהִיִּיתֶם לִי סִגְלָה מִכָּל הָעַמִּים כִּי לִי כָּל הָאָרֶץ: וְאַתֶּם תִּהְיוּ לִי מְמֻלְכֹת כְּהֹנִים וְגוֹי קָדוֹשׁ אֵלֶּה הַדְּבָרִים אֲשֶׁר תִּדְבַּר אֶל בְּנֵי יִשְׂרָאֵל: וַיָּבֹאוּ מֹשֶׁה וַיִּקְרָא לְזִקְנֵי הָעָם וַיִּשְׁעוּ לְפָנֵיהֶם אֶת כָּל הַדְּבָרִים הָאֵלֶּה אֲשֶׁר צִוָּהוּ ד': וַיַּעֲנוּ כָּל הָעָם יַחְדָּו וַיֹּאמְרוּ כָּל אֲשֶׁר דִּבֶּר ד' נַעֲשֶׂה וְיִשָּׁב מֹשֶׁה אֶת דְּבָרֵי הָעָם אֶל ד': שְׁמוֹת יֵט:ג-ו

And Moses went up to G-d, and the L-rd called to him from the mountain, saying, Thus shall you say to the house of Jacob, and tell the people of Israel; You have seen what I did to the Egyptians, and how I carried you on eagles' wings, and brought you to Myself. Now therefore, if you will obey My voice indeed, and keep My covenant, then you shall be My own treasure among all peoples; for all the earth is Mine; And you shall be to Me a kingdom of priests, and a holy nation. These are the words which you shall speak to the people of Israel. And Moses came and called for the elders of the people, and presented to them all these words which the L-rd commanded him. And all the people answered together, and said, All that the L-rd has spoken we will do. And Moses returned the words of the people to the L-rd. **Exodus 19:3-8**

2) **אתם ראיתם:** תחלה באר האמירה שיאמר לבית יעקב שהם ההמון שבך בחר ד' מצד הבחירה שלא בהשקף של מעשיהם. אתם ראיתם [בראות העין שהוא גדול מכל המופתים] אשר עשיתי למצרים הגם שמדת הדין קטרג הללו עע"ז וכו' ואשא אתכם על כנפי נשרים כי הייתם משוקעים בתהום טומאת מצרים ונשאתי אתכם מן העמק אל הרום כנשר שנושא את גוזליו לרום שמים במקום שא"א לשום עיט דורס להגיע לשם, ואביא אתכם אלי להיות תחת השגחתי לא תחת הטבע והמערכה. ועתה אם שמוע תשמעו בקולי לקבל את התורה ושמרתם את בריתי שהוא הברית שכרת ד' עמם על שמירת התורה והמצוות, והייתם לי סגלה מכל העמים, יש הבדל בין עם סגולה ובין עם קדוש שסגולה היא דבר שחשוב מצד הבחירה דבר שיקר בעיני בעליו מצד החן והיופי וישים אותו באוצר מיוחד כמו סגולת מלכים והמדינות, ונקראו עם סגולה מצד שבחר ד' בהם אף שאינם עבדי ד' וגוי קדוש, אבל עם קדוש נקראו בעת יתקדשו וירוממו מצד קדושת מעשיהם. . . . ועם סגולה מציין מה שבחרם ד' בלא שום הכנה מצדם, ולכן לבית יעקב שהוא ההמון אמר שיהיו סגולה אף אינם גוי קדוש, והגם שלי כל הארץ, תהיו אתם סגולה כמ"ש להיות לו לעם סגולה מכל העמים. ואתם זה יגיד לבני ישראל הגדולים, אולם אתם בני ישראל [שכנוי הגוף הנוסף על הפעל בא תמיד לדיוק] אתם גדולי האומה וזקניה, לכם אני מצוה שתהיו לי ממלכת כהנים וגוי קדוש, שהכהנים הם המיוחדים לעבודת ד' וכן תהיו כהני ד' עובדים עבודתו, ותהיו גוי קדוש מתקדשים במעשים נפלאים בקדושה יתרה ובקורבה לא-להים, אלה הדברים אשר תדבר אל בני ישראל, ר"ל דברים האחרונים שיהיו ממלכת כהנים וגוי קדוש לא תאמר אל בית יעקב רק אל בני ישראל, כי כמו שא"א שכל האילן יהיה פרי וכל הגוף יהיה לב ומוח שבהכרח ימצא בהאילן שרשים וקליפה ועץ ועלים שהם טפלים אל הפרי ושומרים את הפרי . . . כן ימצאו בהאומה אנשים המונים שהם במדרגת העץ והעלים. . . . ואנשים א-להיים יחידי סגולה שהם במדרגת הלב והפרי, והבטיח להם שגם בית יעקב ההמונים יהיו סגולה כשישמרו תורת ד', ושהגדולים שבהם יהיו קדושים וכהני ד' נעלים מעניני הטבע מושלים על כל המעשים שעז"א ממלכת כהנים, וזה הגדה מיוחדת חדשה לבני ישראל גדולי האומה. מלבי"ם, שמות יט:ד-ו

You have seen (Exodus 19:4): At first He explained the statement that would be made to the "House of Jacob", which are the masses whom G-d chose as an act of free choice, without looking into their actions. **You have seen (ibid.):** directly with your eyes, which carries more weight than any proof [based upon logic]. **What I did to the Egyptians (ibid.):** even though the attribute of justice made the argument, "[Why favor the Jews over the Egyptians? After all,] the Jews worshipped idols just as the Egyptians etc." **And how I carried you on eagles' wings (ibid.):** for you were sunk into the mire of the impurity of Egypt and I lifted you up from the depths up to the heights like an eagle who lifts up his young to the heights of the heavens to a place where it is impossible for any bird of prey to reach. **And brought you to Myself (ibid.):** to be under My supervision and not subject to the laws of nature or the astrological system [influenced by the position of the stars and galaxies]. **Now therefore, if you will obey My voice indeed, and keep My covenant (Exodus 19:5):** to keep my Torah. **And keep My covenant (ibid.):** which is the covenant which G-d made with them regarding the preservation the Torah and the commandments. **Then you shall be my own treasure among all peoples (ibid.):** There is a distinction between a "treasure among all peoples" and "a holy nation". A treasure is something considered to be precious by its owner who decides to purchase it due to its charm and beauty and to subsequently put it in a special storage place, similar to the treasures of kings and states. [The people of Israel] are called a "treasure among all peoples" because G-d chose them, even though they might not have been G-d's servants and a holy nation. They are called a "holy nation", however, when they sanctify and elevate themselves through the holiness of their actions. . . . The phrase, a "treasure among all peoples" refers to the fact that G-d chose them without any preparation from their side. Therefore, to "the House of Jacob", which refers to the masses did He tell them that they are a treasured nation, even though they were not a holy nation.

Even though **“all the earth is Mine”** (*ibid.*) you are My treasure, as it says, “You shall be My own treasure among all peoples.” **And you (Exodus 19:6):** This message was specifically stated to “the people of Israel,” the greats amongst the Jewish people. In other words, to you, however, the people of Israel, (the pronoun added to the verb always comes for emphasis) who are the most prestigious of the people and its elders, to you am I commanding that you be **“to Me a kingdom of priests, and a holy nation”** (*ibid.*). Just as the priests are dedicated to the service of G-d, so too, you shall be G-d’s priests who do His service, and you shall be a holy nation who are sanctified through extraordinary actions imbued with added sanctification and closeness to G-d. **These are the words which you shall speak to the people of Israel (ibid.):** I.e., these last words, that they be a kingdom of priests and a holy nation, should only be told to the “people of Israel” and not to the “house of Jacob”. Just as it is impossible that the entire tree should consist of fruit and the whole body should consist of the heart and brains, for a tree must have roots, bark, wood and leaves, which are subservient to the fruit and guard the fruit . . . so too a nation consists of masses of people who are on the comparative level of the wood and leaves. . . . and [also] of G-dly people, those precious individuals who are on the comparative level of the heart and the fruit. [But] He did assure them that even the “House of Jacob”, the masses, would become a “treasure” when they begin to observe G-d’s Torah and the great amongst them will become holy and priests of G-d, elevated above nature and in control of all of their actions, who are referred to as “a kingdom of priests”. This is a special communication that you shall make to the greats of the nation. **Malbim, Exodus 19:4-6**

(3) . . . ואמרו כל אשר דבר ד' נעשה ר"ל גם מה שדבר אל הגדולים שיהיו ממלכת כהנים וגוי קדוש נעשה כולנו באין הבדל, כמ"ש ועמך כולם צדיקים (ישעיה ס) ומבואר ממילא שלפי תשובתם לא רצו שמשנה ואהרן וכ"ש הזקנים יהיו אמצעיים בינם ובין ד' ולא רצו שיקבלו התורה ע"י משה רק שכלם יתעלו למדרגת הנבואה ויקבלו התורה מד' מעצמו בלי אמצעי כמ"ש חז"ל שאמרו רצוננו לראות את מלכנו וזה היה טעות קרח שאמר כי כל העדה כלם קדושים. וישב משה את דברי העם אל ד' יש הבדל בין וישב משה ובין מ"ש אח"כ ויגד משה את דברי העם אל ד' כי השבה הוא תשובה ומענה על מה שנשלח, כי במ"ש העם כל אשר דבר ד' נעשה יש תשובה על דברי ד' שיעשה כמו שמבקש מאתם שישמעו בקולו וישמרו בריתו כי יש בכלל מאתים מנה, אולם יש בזה גם הגדת דבר חדש שרוצים שיהיו כלם ממלכת כהנים וגוי קדוש נביאים וחוזים ולמודי ד' שע"ז לא נשלח משה אל העם ההמון, ותחלה השיב משה תשובה על מה שנשלח לאמר שהעם מקבלים את דברי ד' ולא הזכיר מן הדבר החדש שבקשו, ועז"א וישב משה. מלבי"ם שמות י"ח

And they said, ‘All that the L-rd has spoken we will do’ (Exodus 19:8): They meant to say that even that which you spoke to the greats of the nation that they shall be a kingdom of priests and a holy nation, we will become, without distinction, as it says (Isaiah 60:21), “Your people also shall be all righteous.” It is evident from their response that they didn’t want Moshe and Aaron, and most certainly the elders to be intermediaries between them and G-d and they didn’t want to receive the Torah through Moshe. Rather they all wanted to rise to the level of prophecy and receive the Torah from G-d himself without any intermediaries, as our Sages stated, “They said, ‘We want to see our King.’” This was the error of Korach, who said, “The entire congregation is holy.” **And Moses returned the words of the people to the L-rd (ibid.):** There is a distinction between, “And Moses returned (*vayoshev*) the words etc.” and that which is written afterwards, “And Moses told (*vayagaid*) the words of the people to the L-rd.” The phrase, “returned the words” indicates a response and answer regarding what he had been specifically charged. The people’s statement, “All that the L-rd has spoken we will do,” is actually a direct response to the words of G-d, for [all that] He had wanted from them was that they listen to His voice and guard His covenant. This is all included in their response. However,

there was also included in their response a new statement, i.e. that they all wanted to become a kingdom of priests and a holy nation, prophets, visionaries, and knowledgeable of G-d. This was not the message that G-d had sent to the masses. Initially, Moshe responded regarding what he had been specifically sent, i.e. that the people were willing to accept the words of G-d. At that point he didn't mention the new thing that they had requested. Regarding this [initial] response is it written, "And Moses returned the words of the people to the L-rd." **Malbim, Exodus 19:8**

C.

(1) וַיֹּאמֶר ד' אֶל מֹשֶׁה הִנֵּה אָנֹכִי בֹא אֵלֶיךָ בְּעֶבֶב הָעֲנָן בַּעֲבוּר יִשְׁמַע הָעָם בְּדַבְרֵי עַמְךָ וְגַם בְּךָ יֵאֱמִינוּ לְעוֹלָם וַיְגַד מֹשֶׁה אֶת דְּבַרֵי הָעָם אֶל ד': וַיֹּאמֶר ד' אֶל מֹשֶׁה לֵךְ אֶל הָעָם וְקַדְשֵׁתֶם הַיּוֹם וּמָחָר וּכְבִּסוּ שְׂמֹלֹתֵיכֶם: וְהָיוּ נֹכְנִים לַיּוֹם הַשְּׁלִישִׁי כִּי בַיּוֹם הַשְּׁלִישִׁי יֵרֵד ד' לְעֵינַי כָּל הָעָם עַל הַר סִינַי: וְהִגַּבְלֹת אֶת הָעָם סָבִיב לֵאמֹר הִשְׁמְרוּ לָכֶם עֲלוֹת בְּהָר וּנְגַע בְּקַצְהוּ כָּל הַנֶּגַע בְּהָר מוֹת יוֹמָת: לֹא תִגַּע בּו יָד כִּי סָקוֹל יִסְקֶל אוֹ יֵרֶה יִיָּרֶה אִם בְּהֵמָה אִם אִישׁ לֹא יַחֲזִיק בְּמִשְׁחָה הַיָּבֵל הֵמָּה יַעֲלוּ בְּהָר: וַיֵּרֵד מֹשֶׁה מִן הָהָר אֶל הָעָם וַיְקַדֵּשׁ אֶת הָעָם וַיְכַבְּסוּ שְׂמֹלֹתֵיכֶם: וַיֹּאמֶר אֶל הָעָם הָיוּ נֹכְנִים לְשִׁלְשֵׁת יָמִים אֶל תִּגְשׁוּ אֶל אִשָּׁה: וַיְהִי בַיּוֹם הַשְּׁלִישִׁי בְּהֵיטֵב הַבְּקָר וַיְהִי קֹלֵת וּבְרָקִים וַעֲנַן כְּבֹד עַל הָהָר וְקוֹל שֹׁפָר חֲזָק מְאֹד וַיִּחַרְדוּ כָּל הָעָם אֲשֶׁר בְּמַחֲנֵה: וַיּוֹצֵא מֹשֶׁה אֶת הָעָם לְקִרְיַת הָאֱלֹהִים מִן הַמַּחֲנֵה וַיִּתְיַצְּבוּ בְּתַחֲתֵית הָהָר: וְהָרָה סִינַי עֵשָׂן כָּלֹּ מִפְּנֵי אֲשֶׁר יֵרֵד עָלָיו ד' בְּאֵשׁ וַיַּעַל עֲשָׂנוּ כַּעֲשֵׂן הַכְּבֹשֶׁן וַיִּחַרְדוּ כָּל הָהָר מְאֹד: וַיְהִי קוֹל הַשֹּׁפָר הוֹלֵךְ וְחֲזָק מְאֹד מֹשֶׁה יִדְבֵר וְהָאֱלֹהִים יַעֲנֶנּוּ בְּקוֹל: שְׁמוֹת יֵט-ט-יט

And the L-rd said to Moses, Behold, I come to you in a thick cloud, that the people may hear when I speak with you, and believe you forever. And Moses told the words of the people to the L-rd. And the L-rd said to Moses, Go to the people, and sanctify them today and tomorrow, and let them wash their clothes, And be ready by the third day; for the third day the L-rd will come down in the sight of all the people upon Mount Sinai. And you shall set bounds to the people around, saying, Take heed to yourselves, that you go not up into the mount, or touch its border; whoever touches the mount shall be surely put to death. There shall not a hand touch it, but he shall surely be stoned, or shot through (thrown down); whether it be beast or man, it shall not live; when the trumpet sounds a long blast, they shall come up to the mount. And Moses went down from the mount to the people, and sanctified the people; and they washed their clothes. And he said to the people, Be ready by the third day (lit. three days); do not come near a woman. And it came to pass on the third day in the morning, that there were thunders and lightnings, and a thick cloud upon the mount, and the sound of a shofar exceedingly loud; so that all the people who were in the camp trembled. Moses brought forth the people out of the camp to meet with G-d; and they stood at the lower part (bottom) of the mount. And Mount Sinai was altogether in smoke, because the L-rd descended upon it in fire; and its smoke ascended as the smoke of a furnace, and the whole mount trembled greatly. And when the voice of the shofar sounded long, and became louder and louder, Moses spoke, and G-d answered him by a voice. **Exodus 19:9-19**

(2) וַיֹּאמֶר ד' אֶל מֹשֶׁה עַפְ"ז הוֹדִיעוּ ד' שִׁיבָא אֵלָיו בְּעֶבֶב הָעֲנָן, ר"ל בְּאִשׁ רֵצָה ד' שְׁלֵא יִהְיֶה שׁוֹם סִפְק עַל נְתִינַת הַתּוֹרָה לֹא עֵתָה וְלֹא לְדוֹר דּוֹרִים, רֵצָה שְׁכָל הָעָם יִגִּיעוּ עֵתָה לְמַדְרַגַּת הַנְּבוּאָה וַיִּשְׁמְעוּ אִיךְ ד' מְדַבֵּר עִם מֹשֶׁה, וַיּוֹדִיעַ אֶל הָעָם כִּי מֹשֶׁה הוּא שְׁלִיחַ מֵאֲתוֹ לְתַת לְהֵם תּוֹרָה מֵאֲתוֹ קִיּוּמַת לְעוֹלָמִי עוֹלָמִים וּבְאִשׁר מְדַרְגַּת מֹשֶׁה בְּנְבוּאָה הִיטָה גְבוּהָה וְנִשְׂאָה מְאֹד, שֶׁהִשְׁפַּע עָלָיו הִיָּה מְהֵאֱ"ס בְּלִי אֲמִצְעִי וְלֹא עִבֵר דֶּרֶךְ כַּח הַמְדַמָּה וְכַחֲתוֹת הַבֶּשֶׂר רַק עַל שְׁכָלוֹ לְבַד, וְאִ"א שִׁישְׁמַע הָעָם בְּדַבְּרוֹ עִמוֹ בְּמַדְרַגָּה זֹאת אַחַר שֶׁהֵם קְשׁוּרִים עִם הַחּוֹמֵר וְאִ"א שִׁישְׁיָגוּ הַשְּׁפַעָה עַל שְׁכָל הַנְּפֹרֵד מְחוּמֵר, לְכֵן אָמַר שִׁיבָא אֶל מֹשֶׁה בְּעֶבֶב הָעֲנָן וּבְנְבוּאָה נְמוּכָה עוֹבֵרֵת דֶּרֶךְ עִבֵי הַחּוֹמֵר וַעֲנַן הַמְדַמָּה כְּדִי שִׁישְׁמַע הָעָם, וְזֶה מִפְּנֵי חֲמִשָּׁה טַעֲמִים: א) כַּמ"ש הָאֲרַב"ע שְׂרׁוּב הָאוֹמוֹת הָיוּ מְכַחֲשִׁים אֶת הַנְּבִיאִים, וְאָמְרוּ שֶׁמֶן הַנִּמְנַע שְׁבוּרָא כָּל יִהְיֶה לוֹ קֶשֶׁר עִם בְּרִיאָה שְׁפִלָּה שׁוֹכְנַת בֵּית חוֹמֵר לְשֹׁפָךְ רוּחוֹ עֲלֶיהָ. ב) שֶׁהֵגַם

שישראל ידעו מאבותיהם שהנבואה אפשריית, חשבו שאפשר ידבק רוח ד' אל המתהלכים לפנים בחלום ובחזון לא שינבא בהקיץ בעודו מלוכש בכשר ומשתמש בחושיו וחי כאחד האדם. ג) עדיין יהיו מסופקים אם משה הוא השליח לתת להם תורה ומצות כפרט שרוב המצות טעמם נעלם, ולכן צריך שישמע העם בדברי עמך וידעו שהנבואה אפשריית בעודו משתמש בחושיו וד' יודיעם אז כי משה הוא השליח מאתו לתת להם תורה מורשה קהלת יעקב, כמ"ש וגם בך יאמינו. ד) אמרו חז"ל במכילתא א"ר יהודה מנין אתה אומר שא"ל הקב"ה למשה הריני אומר לך דבר ואתה מחזירני ואני מודה לך שיהיו ישראל אומרים גדול משה שהודה לו המקום שנאמר בדברי עמך וכבר פרשתי בס' התו"ה (ויקרא סי' ג), שדבור הנקשר עם מלת את או עם, מורה ששני המדברים מחליפים דברים זה עם זה, וגם בזה יש הבדל בין את ובין עם, שכבר התבאר אצלי שמלת עם מורה על השווי, וא"כ מורה ששני המדברים שוים, . . . וא"כ במ"ש בעבור ישמע העם בדברי עמך מציין החלפת הדבור בין שנים שוים שכ"א יכול לסתור דברי חברו, וכמו שיתבאר (בפסוק כג) שמשא השיב על דברי ד' וד' הודה לו, ורצה ללמד בזה שהתורה נמסרה אל שכל האדם ושד' מסכים עם מה שיסכימו המעיינים בשכלם, כמ"ש הר"ן בדרשותיו עמ"ש נצחוני בני. ה) כדי שלא יעמדו אנשים מתפארים בנבואה ויאמרו שד' שלחם לשנות את דברי התורה או להחליף אותה באחרת, לכן בא ד' וכל קדושי עמו ודבר עם כל העם פנים בפנים ועשה את משה שליח תורה במעמד כולם, שבזה א"א שישנה איש תורת ד' לעולם, ועז"א וגם בך יאמינו לעולם. . . . ויגד משה את דברי העם אל ד': אז הגיד משה לד' דבר חדש מה שלא נשלח אליו חוץ ממה שהשיב תשובה על הדבר שנשלח עליו, והוא מה שהוסיפו העם לבקש שלא יהיה בינים חלוף מדרגות ושרוצים שכולם יהיו ממלכת כהנים וגוי קדוש, וזה כולל ג"כ שאין רוצים שיהיה אמצעי בינם לבין ד' ושיגיע להם התורה ע"י משה ואחריו ע"י הזקנים כמ"ש כיצד סדר משנה שלמדו התורה ע"י משה ואהרן ונו"א והזקנים כמ"ש בעירובין (נד): רק רצו שד' ידבר עם כולם פנים בפנים ויתן להם את התורה כולה בעצמו בלא שליח, ובאמת מבואר בדברי חז"ל שאם היו זוכים לזה אז ולא היו מתיראים מן האש היו כולם עולים בהר ד' והיו מקבלים כל התורה מפי הקב"ה בעצמו והיו למדין ולא שכחין ואמר במכילתא רבי אומר וכי מה אמרי ישראל לאמר למקום אמרו רצוננו לשמוע מפי מלכנו לא דומה שומע מפי פרגוד לשמוע מפי מלך אמר המקום תן להם מה שבקשו. מלבי"ם שמות יט:ט

And the L-rd said to Moses (Exodus 19:9): As a result, G-d informed Moshe that He would come to him in a thick cloud (ibid.). In other words, since G-d wanted that there be no doubt regarding the giving of the Torah, not now nor for future generations, He wanted the entire people to reach the level of prophecy and hear how G-d speaks to Moshe and thereby making known to the people that Moshe is His emissary to directly give them the Torah which will endure for all generations. But since the level of Moshe's prophecy was extremely sublime, the abundant flow of spirituality coming [directly] from the Ein Sof, without any intermediary and without the use of the imagination and [other physical] powers [on the part of Moshe], only pure intellect, it was impossible for the people to hear Him as He spoke with Moshe, on that same spiritual level, since they were tightly bound with their material bodies. It would have been impossible for them to have reached the level [of Moshe] that their intellect would become unfettered from their bodies and would truly comprehend the abundance of spiritual outpouring. For that reason does it say that He would come to Moshe in a thick cloud, i.e. a lower level of prophecy which would pass through the thickness of the material [view of life] and the clouds of the imagination, in order that the people should hear [the prophecy]. This was done for five reasons: 1) As Ibn Ezra pointed out, most of the nations denied the existence of prophets. They claimed that it is inconceivable that the Creator would have a connection with a creation that is sunk in materialism and would radiate His spirit upon them. 2) Even though the people of Israel knew from their forefathers that prophecy was possible, they thought that the spirit of G-d would

only cleave to those close to Him through a dream or a vision, not that the person could prophecy while he was awake connected to his body with his full faculties, living like any other human. **3)** They were still in doubt whether Moshe was G-d's emissary to give them Torah and Mitzvos, especially since the reason for most of the *mitzvos* is hidden. Consequently, the people needed to hear, "when I speak with you," so that they should realize that prophecy is possible even while that person is in control of his faculties and thereby G-d informed them that Moshe was His emissary to give them Torah as an inheritance to the congregation of Jacob, as it says, "and believe you forever." **4)** Our Sages, of blessed memory, stated in the Mechilta, "Rabbi Yehudah said, 'What is the source that the Holy One, blessed be He, said to Moshe, "You speak and I will respond to you and agree with you so that Israel will say, 'How great is Moshe that the Omnipresent agreed with him'"? It is stated (Ex. 19:9), "[Behold, I come to you in a thick cloud, that the people may hear] when I speak *with* you, [and believe you forever].'" I have already explained in my work, "*Torah V'Hamitzvah*," that when the verb, "speaking" is connected with either "*ess*" or "*eem*" (with) it is indicative that the two speakers are exchanging words between themselves. There is also a difference if the words "*ess*" or "*eem*" are used. I have already explained previously that the word, "*eem*" indicates equality of status. So in this situation it indicates that both of the speakers are of equal status. . . . Consequently, the phrase, "that the people may hear when I speak *with* you," is indicative of a mutual exchange amongst equals where each one of them can contradict the words of his fellow speaker, as it is clarified [later] (Ex. 19:23) that Moshe replied to the words of G-d and G-d agreed with him. With this, the Torah wished to teach us that the Torah is given over to the intelligence of man and that G-d agrees [to commit Himself] to the rational decisions of those who devote their efforts to understand [G-d's will], as Rabbeinu Nissim explains in his *Droshos* [Lectures]. **5)** It was done in order that men who claim to be prophets should not arise and state that G-d sent them to change the words of the Torah or to substitute another [corpus of laws] for the existing one. For that reason G-d together with all of His holy [angels] came and spoke to the entire nation, face to face, and, in the presence of them all, made Moshe his emissary to give them the Torah. For that reason it is impossible for any man to ever change the Torah. Regarding this it is stated (ibid.), "And believe you forever." . . . **And Moses told the words of the people to the L-rd. (ibid.):** Then Moshe related to G-d something new for which he hadn't been sent, in addition to his reply to G-d regarding the matter for which he had been directly sent. This additional request of the people was that they wanted that there be no distinctions between them, that they all should be [considered distinguished members of] a kingdom of priests and a holy nation. This request also included that there shouldn't be any intermediary between them and G-d, nor should the Torah be given through Moshe and afterwards to the elders. [In truth it was actually given first to Moshe and then he taught it to Aaron, and then to Nadav and Avihu (subsequently Elazar and Isamar took their place) and afterwards to the elders, as it is stated in Eruvin 54b.] They wanted that G-d should speak to all of them face to face and give them the entire Torah without the use of an intermediary. The truth is that it is evident from the words of our Sages, of blessed memory, that had they merited this and wouldn't have been afraid of the [great] fire [on Mount Sinai], they would have all gone up to the mountain of G-d and would have accepted the entire Torah directly from the mouth of the Holy One, blessed be He, and they would have learned and never forgotten. It is stated in the Mechilta, "Rabbi said: What did Israel say to the Omnipresent? They said, it is our will to listen directly from the mouth of our King. One cannot compare listening through a screen [or intermediary] to listening directly from the mouth of the King. The Omnipresent then said: Give them what they want." **Malbim, Exodus 19:9**

(3) ויאמר ד' אל משה לך אל העם וקדשתם: ואז הסכים ד' לזה עפ"י שאלתם שינסה דבר זה בעשרת הדברות לדבר עמהם פנים אל פנים שלא באמצעות משה ויראה אם יהיו נכונים לזה ואז יקבלו כל התורה מפי הקב"ה בעצמו, וע"ז צריך קדושה וטהרה והכנה יתירה, ואמר למשה שיקדש אותם בקדושה הצפונה בדעות ובמדות ובטהרת הגוף ובקדושה גלויה שיכבסו שמלותם, גם י"ל שרמז בכבוס השמלות גם על טהרת הגוף שהוא שמלת הנפש ובמ"ש וקדשתם הוא קדושה הפנימית של הדעות והמדות. מלבי"ם שמות י: י

And the L-rd said to Moses, Go to the people, and sanctify them (Exodus 19:10): Then G-d agreed to their request [and decided] to try it out [initially] with the Ten Commandments and to speak with them directly without using Moshe as an intermediary. If it would be successful, then they would have received the entire Torah directly from the mouth of the Holy One, blessed be He. But such a thing demands sanctity, purity, and special preparation. [Consequently,] He told Moshe to sanctify them in regards to purity of attitudes, character traits, sanctity of the body and external sanctity, that they wash their clothing. One could also say that by demanding that they wash their clothing He was hinting at the purity of the body which is the clothing of the spirit. The term, "sanctify them" refers to the inner sanctity of attitudes and character traits. **Malbim, Exodus 19:10**

(4) והיו נכונים ליום השלישי: כי מדרגה זו א"א בלא הכנה כי ביום השלישי ירד ד' לעיני כל העם, מבלי הבדל מדרגות רק כולם ישיגו השגה הנבואית בשוה, ובאשר א"א בתהיה נבואה זו במדרגה גבוהה כמדרגת משה כי העם אין מוכנים למדרגה זו, וצריך שיהיה השפע הא-להית ע"י מחיצות ומסכים ובאמצעות כח המדמה, לכן אמרו ירד שזה מכונה בירידה, ויהיה לעיני כל העם אם לעינים החיצונים שיראו בעיני בשר תמונות מבהילות אש ועשן והר בוער אם לעינים הפנימים שיחזו מחזות מתיחסים עם עיני הנבואה כדרך הנבואה הנמוכה שחלה על כח הדמיון. מלבי"ם שמות י:יא

And be ready by the third day (Exodus 19:11): Such a level [to receive the Torah directly from G-d] demands preparation. **For [on] the third day the L-rd will come down in the sight of all the people [upon Mount Sinai] (ibid.):** without making any distinction between spiritual levels. Rather, they will all equally reach the heights of prophecy. Now since it would be impossible for it to be on the level of Moshe, as the people were not fit to reach such a level, the outpouring of prophecy had to be given through partitions and screens and through the power of imagination. For that reason [G-d's appearance is described as] "coming down", as it was a form of lowering [the spiritual level]. It was to be in the sight of the entire people. [It was meant as a double vision]: On a physical level, it was to be seen by the physical eyes in the form of the terrifying sights of fire, smoke and a burning mountain. On a spiritual level they saw prophetic visions on a lower level of prophecy through the power of imagination. **Malbim, Exodus 19:11**

(5) ויחרד כל ההר מאד: שהיה רעש הארץ של ההר, ומודיע שהיה בזה ענין שלמעלה מן הטבע, שידון שהרעש בא ע"י אדים ועשנים הנעצרים בכטן האדמה שאין להם מקום לצאת תגעש ותרעש הארץ ממקומה, אבל שימצא העשן והאדים מקום לצאת ויעלו עשן מתוך הארץ יופסק הרעש, ופה הגם שעלה עשן ההר, בכ"ז חרד ההר ונרעש ממקומו, והיה הרמז לזה שיען שהעם לא הוכנו כראוי ולא יכלו לקבל את התורה מאהבת ד' ויראת הרוממות החרדים ביראת העונש כי באש ד' נשפט וירגזו ההרים, שעז"א חז"ל שכפה עליהם ההר כגיגית, ר"ל שלולא יראת העונש לא היו מקבלים עליהם עול מצות או עול תורה שבע"פ רק נתיראו מן האש הרעש ויראת העונש. מלבי"ם שמות י:יב

The whole mount trembled greatly (Exodus 19:18): The mountain caused the earth to tremble. Scripture is informing us of a supernatural event. Normally, an earthquake occurs when volcanic gases and smoke which are under pressure have no place to escape, causing the earth to rumble and tremble. But when the smoke and gases find a place to escape, as the smoke escapes, the trembling ceases. Here, even though the smoke of the mountain arose, the mountain trembled and moved from its place. This was a hint that the people weren't properly prepared and couldn't receive the Torah out of love of G-d and awe of His exalted heights, but rather trembled out of fear from punishment, "For by fire will the L-rd execute judgment" (Isaiah 66:16) and "the mountains trembled" (Isaiah 5:25). This is what is meant by the statement of our Sages, of blessed memory, that He lifted up the mountain like a vat. (Shabbos 88a) It is as if to say that had it not been for the fear of punishment, they wouldn't have accepted upon themselves the yoke of mitzvos and the yoke of the study of the Oral Law. Rather it was because of the fear of the fire, the earthquake and the fear of punishment [that prompted them to accept the Torah].
Malbim, Exodus 19:18

D.

(1) וַיֵּרֶד ד' עַל הַר סִינַי אֶל רֹאשׁ הָהָר וַיִּקְרָא ד' לְמֹשֶׁה אֶל רֹאשׁ הָהָר וַיַּעַל מֹשֶׁה: וַיֹּאמֶר ד' אֶל מֹשֶׁה יֵרֵד הַיַּעַד בְּעַם פֶּן יִהְרָסוּ אֶל ד' לְרֹאוֹת וְנִפְּל מִמֶּנּוּ רַב: וְגַם הַכֹּהֲנִים הַנִּגְשִׁים אֶל ד' יִתְקַדְּשׁוּ פֶּן יִפְרָץ בָּהֶם ד': וַיֹּאמֶר מֹשֶׁה אֶל ד' לֹא יוּכַל הָעָם לַעֲלֹת אֶל הַר סִינַי כִּי אַתָּה הַעֲדַתָּה בְּנוֹ לֵאמֹר הַגִּבֹּל אֶת הָהָר וְקִדְּשָׁתוּ: וַיֹּאמֶר אֱלֹהֵי ד' לְךָ יֵרֵד וְעֲלִיתָ אֵתָּה וְאַהֲרֹן עִמָּךְ וְהַכֹּהֲנִים וְהָעָם אֶל יַהֲרָסוּ לַעֲלֹת אֶל ד' פֶּן-יִפְרָץ בָּם: וַיֵּרֶד מֹשֶׁה אֶל הָעָם וַיֹּאמֶר אֲלֵהֶם: שְׁמוֹת יֵט-כ-כֵּה

And the L-rd came down upon Mount Sinai, on the top of the mount; and the L-rd called Moses up to the top of the mount; and Moses went up. And the L-rd said to Moses, Go down, charge the people, lest they break through to the L-rd to gaze, and many of them perish. And let the priests also, who come near the L-rd, sanctify themselves, lest the L-rd break forth upon them. And Moses said to the L-rd, The people cannot come up to mount Sinai; for You charged us, saying, Set bounds about the mount, and sanctify it. And the L-rd said to him, Go, get you down, and you shall come up, you, and Aaron with you; but let not the priests and the people break through to come up to the L-rd, lest he break forth upon them. So Moses went down to the people, and spoke to them. **Exodus 19:20-25**

(2) וַיֵּרֶד ד' עַל הַר סִינַי אֶל רֹאשׁ הָהָר: תַּחֲלָה יֵרֵד ד' עַל כָּל הָהָר כַּמ"ש וְהָר סִינַי עִשָׁן כָּלוּ מִפְּנֵי אֲשֶׁר יֵרֵד עֲלֵיו ד', וְהִיתָה הַשְּׂכִינָה קְרוּבָה אֶל יִשְׂרָאֵל שֶׁעֲמָדוֹ בַּתַּחֲתִית הָהָר, אִוֵּלֵם עֵתָּה רֹאֵה שְׁלֹפֵי הַכֶּנֶתָם לֹא יוּכָלוּ לְהַכִּיל אֶשׁ ד' וּדְבָרוֹת קִדְּשׁוֹ מִקְּרוּב, וְלִכֵּן נִסְתַּלַּק מִן כָּלֵל הָהָר וַיֵּרֵד שְׁנִית עַל רֹאשׁ הָהָר לְבַד רְחוֹק מִן הַמַּחֲנֶה, וַיִּקְרָא ד' לְמֹשֶׁה לִּכְן קִרְאוֹ שִׁיעֲלָה אֶל רֹאשׁ הָהָר לְמַעַן יִדְבַר עִמּוֹ הַדְּבוּר שֶׁהַבְּטִיחַ בַּמ"ש בְּעִבוּר יִשְׁמַע הָעָם בְּדַבְרֵי עִמָּךְ. מַלְבִּי"ם, שְׁמוֹת יֵט-כ

And the L-rd came down upon Mount Sinai (Ex. 19:20): Initially, G-d came down upon the mountain, as it says (Ex. 19:18), "And Mount Sinai was altogether in smoke, because the L-rd descended upon it in fire," and the Divine Presence was close to Israel who stood at the foot of the mountain. However, now that He saw that because of the [limited] level of their preparation they weren't able to bear the fire of G-d and His holy commandments that He was about to give, He removed himself from the mountain as a whole, and descended a second time, this time only on to the top of the mountain, distant from the encampment. **And the L-rd called Moses [up to the top of the mount; and Moses went up] (ibid.):** The reason He called him up to the top of the mountain was so that He would speak to him that which he promised, "that the people may hear when I speak with you." **Malbim, Exodus 19:20**

(3) ויאמר אליו ד'. ד' הסכים אל משה שעתה א"צ אזהרה חדשה ובזה קיים מ"ש לו במ"ש בדברי עמך שמשה ישיב על דבריו וד' יודה לו, רק צוהו לך רד, ר"ל שעתה ירד ויעמוד למטה בשעת הדברות, וממילא נשמע שלא יזיד איש לעלות. מלבי"ם, שמות יט:כד

And the L-rd said to him (Exodus 19:24): G-d agreed with him that there was no need at present of a new warning. With this He fulfilled that which He said to him (Ex. 19:9), "That the people may hear when I speak with you," for Moshe critiqued His words and G-d agreed with him. He commanded him, however, "**Go, get you down.**" (*ibid.*) In other words, He wanted him to stand below, [at the foot of the mountain,] at the time of the [Ten] Commandments. It is automatically understood that, [with Moshe there,] no man would have the temerity to go up [the mountain]. **Malbim Ex. 19:24**

(4) לך רד. והעד בהם שנית, שמזרזין את האדם קודם מעשה, וחוזרין ומזרזין אותו בשעת מעשה (מכילתא שם): ועלית אתה ואהרן עמך והכהנים. יכול אף הם עמך, תלמוד לומר ועלית אתה, אמור מעתה, אתה מחיצה לעצמך, ואהרן מחיצה לעצמו, והכהנים מחיצה לעצמם, משה נגש יותר מאהרן, ואהרן יותר מן הכהנים, והעם כל עיקר אל יהרסו את מצבם לעלות אל ד': רש"י שם

"Go, get you down." (*ibid.*) and warn them a second time. for one should admonish a person before the act, and should admonish the person a second time at the time of the act. (Mechilta) **And you shall come up, you, and Aaron with you; but [let not] the priests (ibid.):** I might think that they should also go up with you, therefore Scripture states, "And *you* shall come up. Say, then, that you (Moshe) have a designated place for yourself, and Aaron has a designated place for himself, and the priests have a designated place for themselves. Moshe came nearer than Aaron and Aaron was nearer than the priests, and the people should not at all break their position to go up to the L-rd. **Rashi, ibid.**

(5) וירד משה: עשה כמו שצוהו ד' לעמוד בעת הדברות למטה, ויאמר אליהם מחזיר לפניהם מה שדבר ד' עמו. מלבי"ם, שמות יט:כה

And Moses went down (Ex. 19:25): He did as he was commanded by G-d to stand below during the Ten Commandments. **And told them (ibid.):** He repeated to them what G-d had told him. **Malbim, Exodus 19:25**

(6) ויאמר אליהם: התראה זו. רש"י שם

And (Moses) told them (ibid.): this warning. **Rashi, ibid.**

E.

(1) ואל משה אמר עלה אל ד' אתה ואהרן נדב ואביהוא ושבעים מזקני ישראל והשתחויתם מרחק: ונגש משה לבדו אל ד' והם לא יגשו והעם לא יעלו עמו: ויבא משה ויספר לעם את כל דברי ד' ואת כל המשפטים ויען כל העם קול אחד ויאמרו כל הדברים אשר דבר ד' נעשה: ויכתב משה את כל דברי ד' וישפם בבקר ויבן מזבח תחת ההר ושתיים עשרה מצבה לשנים עשר שבטי ישראל: וישלח את נערי בני ישראל ויעלו עלת ויזבחו זבחים שלמים לד' פרים: ויקח משה חצי הדם וישם באגנת וחצי הדם זרק על המזבח: ויקח ספר הברית ויקרא באזני העם ויאמרו כל אשר דבר ד' נעשה ונשמע: ויקח משה את הדם ויזרק על העם ויאמר הנה דם הברית אשר כרת ד' עמכם על כל הדברים האלה: ויעל משה ואהרן נדב ואביהוא ושבעים מזקני ישראל: ויראו את א-להי ישראל ותחת רגליו כמעשה לבנת הספיר וכעצם השמים לטהר: ואל אצילי בני ישראל לא שלח ידו ויחזו אתהא-להים ויאכלו וישתו: שמות כד:א-יא

And he said to Moses, Come up to the L-rd, you, and Aaron, Nadab, and Abihu, and seventy of the elders of Israel; and worship from far away. And Moses alone shall come near the L-rd; but they shall not come near; nor shall the people go up with him. And Moses came and told the people all the words of the L-rd, and all the judgments; and all the people answered with one voice, and said, All the words which the L-rd has said will we do. And Moses wrote all the words of the L-rd, and rose up early in the morning, and built an altar under the hill, and twelve pillars, according to the twelve tribes of Israel. And he sent young men of the people of Israel, who offered burnt offerings, and sacrificed peace offerings of oxen to the L-rd. And Moses took half of the blood, and put it in basins; and half of the blood he sprinkled on the altar. And he took the Book of the Covenant, and read it in the hearing of the people; and they said, All that the L-rd has said will we do, and obey. And Moses took the blood, and sprinkled it on the people, and said, Behold the blood of the covenant, which the L-rd has made with you concerning all these words. Then went up Moses, and Aaron, Nadab, and Abihu, and seventy of the elders of Israel; And they saw the G-d of Israel; and there was under His feet a kind of paved work of a sapphire stone, like the very heaven for clearness. And upon the nobles of the people of Israel He laid not his hand; also they saw G-d, and ate and drank. **Exodus 24:1-11**

(2) ואל משה אמר. פרש"י כל הפ' נאמרה קודם עשרת הדברות והרמב"ן התאמץ לפרש שהי' אחר כן כסדר הכתובים ואע"ג דבמכילתא פ' יתרו מבואר כפרש"י אומר הרמב"ן דאחר דתני' שם ריברי"א בו ביום של מ"ת נעשו כל המעשים כלומר לאחר עשרת הדברות לזה שומעין שאמר כהלכה. ואני תמה על גאון ישראל רמב"ן ז"ל והלא סוגיא דגמ' בשבת דפ"ח פשוט דבחמישי בנה מזבח ולא עוד אלא אפי' ריברי"א ג"כ א"א לומר דס"ל בו ביום ולאחר מ"ת שהרי בחגיגה ד"ו אי' דב"ה סברי דחגיגה ישנה לפני הדבור והיינו מזבח של משה. והאיך אפשר דריברי"א פליג . . . אמנם בדבר סדר הפרשיות נראה דפ' ואלה המשפטים ג"כ נאמר לפני הדברות ומש"ה אמרה משה רבינו מי בעל דברים יגש אליהם שכבר למדו אהרן וחור תורת המשפטים והא דכתיב אחר פ' דעשרת הדברות הוא כדי להסמיק ענין המשפטים לענין מזבח אדמה תעשה לי וכמו שנתבאר שם. . . . וא"כ אחר כל המשפטים נאמר למשה עלה אל ד' וגו' והי' כל הענין עד ויאכלו וישתו. ואח"כ הי' עשרת הדברות ואחר עשרת הדברות בא המאמר כי מן השמים דברתי עמכם. . . . העמק דבר שמות כד:א

And He said to Moses, [Come up to the L-rd, you, and Aaron, Nadab, and Abihu, and seventy of the elders of Israel] (Exodus 24:1): Rashi explains that [although this section (Chapter 24) follows the giving of the Ten Commandments (Chapter 19-20)] this entire section was actually said (occurred) before the Ten Commandments. Ramban makes an effort to explain that this occurred afterwards, in concert with the order of the verses. And even though that it is evident that the Mechilta in Parshas Yisro is in accordance with Rashi's interpretation, Ramban states that the following statement of the Mechilta, "Rabbi Yosei bar Rabbi Yehudah said that all of the events [described in this section, i.e. the building of the altar and the sprinkling of the blood etc.] occurred on the same day that the Torah was given," actually implies that these events occurred after the giving of the Torah, and it is more reliable. I am astounded by the great luminary (*gaon*) in Israel, Ramban, of blessed memory. It is obvious from the discussion in the Talmud, Shabbos 88a, that [even though the Torah may have been given on the seventh of Sivan,] the altar was built [before hand] on the fifth of the month. In addition, even according to Rabbi Yosei bar Rabbi Yehudah, it is impossible to say that he maintains that the very same day, after the giving of the Torah, [these events occurred,] because in Chagiga 6a it is stated that Bais Hillel maintains that the Chagiga (festive) sacrifice dates from before the giving of the Torah, i.e. the altar that Moshe built [and Israel sacrificed upon it their festive offerings occurred before the giving of the Torah [on the fifth of Sivan]. How is possible that Rabbi Yosei bar Rabbi Yehudah

would argue against them! . . . Regarding the order of these sections of the Torah, it would seem that Parshas Mishpatim (Ex. 21-23) was also stated before the Ten Commandments. For that reason, Moshe was able to tell [the elders as he was about to go up to Mount Sinai for forty days, after the giving of the Ten Commandments, (Ex. 24:14)] “Wait here for us, until we come again to you; and, behold, Aaron and Hur are with you; if any man have any matters, let him come to them,” as Aaron and Hur had already learned the laws of jurisprudence (Parshas Mishpatim). The reason that it was written after the Ten Commandments was in order to juxtapose the section of jurisprudence with the section on the earthen altar, as it is explained there. . . . Accordingly, after all these judgements (societal laws) were given, Moshe was told to ascend unto G-d . . . and all of the events described there occurred ending with (Ex. 24:11), “. . . also they saw G-d, and ate and drank.” Afterwards the Ten Commandments were given (Ex. 19, 20), and afterwards came the statement (Ex. 20:19), “You have seen that I have talked with you from heaven.” . . .

Haamek Davar, Exodus 24:1

3) . . . ולדעתי היינו כל פי' ואלה המשפטים שכולה נאמרה למשה בימים אלו של הר סיני . . .
העמק דבר שמות כד:ג

. . . In my opinion, [the expression, “all the judgments,”] is referring to Parshas V'Eileh HaMishpatim (Ex. 21-23) which was said to Moshe during those days while he was at Mount Sinai [before the Torah was given]. . . . **Haamek Davar, Exodus 24:3**

4) ויבן מזבח. בשביל קרבנות צבור שהם היו לכריתת ברית: ושתים עשרה מצבה לשנים עשר שבטי ישראל. שיקריב כל אחד קרבן חגיגה וראיה. והעת קצר שיהי' כל ישראל על מזבח אחד. ע"כ עשה מצבה בפ"ע לכל שבט. ובמכילתא איתא וחכ"א שתים עשרה מצבות לכל שבט ושבט. וזה היה הכל כדי שיכלו מעשיהם מהר. ואחר שהקריבו כל יחיד אז וישלח את נערי בני ישראל וגו'. . . . הנה אז נתקיים מה שאמרו לפרעה שנדרשים להקרבה הרבה כמ"ש לעיל י' כ"ו: העמק דבר, שמות כד:ד

And [Moshe] built an altar (Ex. 24:4): This was for the communal sacrifices which was for the purpose of sealing the covenant. **And twelve pillars, according to the twelve tribes of Israel (ibid.):** so that each one should bring a Chagiga (festive peace offering) and R'iyā sacrifice (burnt offering on occasion of having communion (being seen) with G-d). They didn't have sufficient time [to offer all their sacrifices on] one altar. Therefore [Moshe] made a pillar for each one of the tribes. In the Mechilta it is stated, “. . . And the sages say that there were twelve pillars for each tribe.” This was done so that they could complete their activities quickly. After each one of them brought their personal offerings, [Moshe then] “sent young men of the people of Israel, who offered burnt offerings, and sacrificed peace offerings of oxen to the L-rd.” (Ex. 24:5) Behold, at that time they fulfilled what they had told Pharaoh, that G-d demanded of them that they bring many offerings. (Ex. 10:26) **Haamek Davar, Ex. 24:4**

5) ככם כגר יהיה (במדבר טו:טו) . . . רבי אומר: ככם כאבותיכם, מה אבותיכם לא נכנסו לברית אלא במילה וטבילה והרצאת דם, אף הם לא יכנסו לברית אלא במילה וטבילה והרצאת דמים. . . . בשלמא מילה, דכתיב: (יהושע ה') כי מולים היו כל העם היוצאים, אי נמי מהכא: (יחזקאל ט"ז) ואעבור עליך ואראך מתבוססת בדמין ואומר לך בדמין חיי וגו', הרצאת דמים, דכתיב: (שמות כ"ד) וישלח את נערי בני ישראל, אלא טבילה מנלן? דכתיב: (שמות כ"ד) ויקח משה חצי הדם ויזרק על העם, ואין הזאה בלא טבילה. אלא מעתה, האידנא דליכא קרבן לא נקבל גרים אמר רב אחא בר יעקב: (במדבר ט"ו:יד) וכי יגור אתכם גר אשר בתוכם לדרתיכם וגו'. כריתות ט.

“As you are, so shall the stranger be.” (Numbers 15:15) Rabbi says: As “you” refers to your forefathers: As your forefathers entered into the covenant only by circumcision, immersion and the sprinkling of the blood, so shall they enter the Covenant only by circumcision, immersion and the sprinkling of the blood. . . . It is right concerning circumcision, for it is written (Joshua 5:5), “For all the people that came out were circumcised;” alternatively (Ezekiel 16:6), “And when I passed by you, and saw you wallowing in your blood, I said unto you: In your blood, live, etc.; as to the sprinkling of the blood, it is mentioned in the text (Exodus 24:5), “And he sent the young men of the children of Israel [who offered burnt-offerings and sacrificed peace offerings];” but whence do we know the immersion? – It is written (Exodus 24:8), “And Moses took the blood, and sprinkled it on the people,” and there can be no sprinkling without immersion. If so, we should nowadays not receive any proselytes, since there are no sacrifices today? Said R. Aha son of Jacob: It is written (Numbers 15:14), “And if a stranger sojourn with you, or whosoever may be among you, etc.” **Krissus 9a**

6) לא שלח ידו. כחו (וכך פי' ר"נ גאון בס' המפתח . . .) והכונה כי מי שזוכה לראות מראות א-להים והקב"ה מופיע עליו אור רצונו ית' שיראה ויתבונן ונותן לו כח לסבול משא הקדוש ולהיות מרכבה לשכינה. ה"ז מוצא בזה תענוג נפלא באור פני מלך חיים ית' ושבע נפשו ואינו תאב לאכול באותה שעה כמש"כ בס' בראשית ג' א'. אבל האצילים האלה פרצו גבול והציצו במה שלא הורשו להתבונן והקב"ה לא שלח ידו להופיע אור פניו ית' להם ולא הי' בהם כח א-להי לסבול משא הקדוש והיו ראויים להיות נפגעים לולי זכות של אותו יום מכ"מ זה הי' עונשם שלא שבע נפשם עונג רוחנים עד ויחזו את הא-להים המה ראו מה שראו באלקות. ומכ"מ ויאכלו וישתו. נדרשו לאכול ולשתות. וכך פי' הראב"ע בשם ר"י הלוי ז"ל ועל דבריו יש להוסיף עפ"י מה שכבר נתבאר לעיל ד' כ' אשר משא מראות א-להים למי שאינו כדאי באותה שעה, היא למשא רב עד שיכול להמית. וזהו העונש. וכאן שלא הגיע העונש בתקפו מכ"מ הי' במשא מחליש כחם הרבה. והיו מוכרחים תומ"י לאכול ולשתות ולהשיב נפשם: העמק דבר, שמות כד:יא

And upon the nobles of the people of Israel he laid not his hand (Ex. 24:11): i. e., His power. (This is the explanation of Rav Nissim Gaon in his “Sefer HaMaphteah” . . .) The meaning is that for he who merits to see Divine visions, the Holy One, blessed be He, radiates upon him the light of His good will, so that he may see and understand, and He gives him the strength to bear the burden of sanctity and to be a vehicle of the Divine Presence. With this, the person finds astonishing pleasure through the light of the face of the living King, may He be blessed. His spirit becomes satiated and doesn't have a desire to eat at that time, as I wrote in [my commentary to] Genesis 3:1. But these nobles breached the boundary [of their spiritual limitations] and viewed furtively at an area which they were not allowed to have an understanding. [Consequently,] the Holy One, blessed be He, did not stretch out his hand [i.e. his power] to radiate to them the light of His face and they weren't given the Divine power to bear the burden of sanctity. Had it not been for the merit of that day, they would have been killed. However, their punishment was that their spirit did not become satiated with the pleasures of spirituality. **“They saw G-d,”** they took in their view of spirituality, yet, they also **“ate and drank,”** i.e. they felt the need to eat and drink. This is how Rav Avraham ibn Ezra explains this in the name of Rav Yehudah Halevi, of blessed memory. One could add to his words, based upon what I have already explained previously (Ex. 4:20), that the burden of a Divine vision for someone who isn't worthy of such an experience, is so burdensome that he is likely to die. This is his punishment. Here, although the punishment wasn't meted out to its full extent, nonetheless it was a burden that caused great weakness to them and they were forced to immediately take something to eat and drink to regain their strength. **Haamek Davar, Exodus 24:11**

II. Revelation

A.

(1) וַיְדַבֵּר אֲ-לֹהִים אֶת כָּל הַדְּבָרִים הָאֵלֶּה לְאָמֹר: אֲנֹכִי ד' אֲ-לֹהֶיךָ אֲשֶׁר הוֹצֵאתִיךָ מֵאֶרֶץ מִצְרַיִם מִבֵּית עֲבָדִים: לֹא יִהְיֶה לְךָ אֱלֹהִים אֲחֵרִים עַל פְּנֵי: לֹא תַעֲשֶׂה לְךָ פֶסֶל וְכָל תְּמוּנָה אֲשֶׁר בַּשָּׁמַיִם מִמַּעַל וְאֲשֶׁר בָּאָרֶץ מִתַּחַת וְאֲשֶׁר בַּמַּיִם מִתַּחַת לָאָרֶץ: לֹא תִשְׁתַּחֲוֶה לָהֶם וְלֹא תַעֲבֹדֵם כִּי אֲנֹכִי ד' אֲ-לֹהֶיךָ אֲ-ל קָנָא פִקְדוֹן עֲוֹן אֲבֹת עַל בְּנֵי עַל שְׁלֹשִׁים וְעַל רִבְעִים לְשָׁנָאִי: וְעָשָׂה חֶסֶד לְאֲלֵפִים לְאֹהֲבֵי וּלְשֹׁמְרֵי מִצְוֹתַי: שְׁמוֹת כ:א-ו

And G-d spoke all these words, saying, I am the L-rd your G-d, who has brought you out of the land of Egypt, out of the house of slavery. You shall have no other gods before Me. You shall not make for you any engraved image, or any likeness of any thing that is in heaven above, or that is in the earth beneath, or that is in the water under the earth; You shall not bow down yourself to them, nor serve them; for I the L-rd your G-d am a jealous G-d, visiting the iniquity of the fathers upon the children to the third and fourth generation of them that hate Me; And showing mercy to thousands of those who love Me, and keep My commandments. **Exodus 20:1-6**

(2) אֲנֹכִי ד'. הַמְהוּוּה הַכֹּל: אֲ-לֹהֶיךָ. מְנַהֵיגךָ וּמְשַׁגֵּיחַ עֲלֶיךָ בְּפִרְטוֹת: אֲשֶׁר הוֹצֵאתִיךָ. כִּבְרַת נִתְבָּאָר לְעֵיל י"ב ל"א דִּיצִיָּא מִשְׁתַּמֵּשׁ בְּשָׁנֵי מִשְׁמַעוֹת. א' יִצִּיָּא מִקוּמִית מִמְּקוֹם טוּמְאָה שְׁלֹא הִיא אִפְשָׁר לְהַגִּיעַ לְקִדּוּשָׁה וּמַעֲלָה שְׁאֵתָם בּוֹ. וְכַמְשׁ"כ לְעֵיל י"ג ג' בְּבִיאור פ' בְּצֵאת יִשְׂרָאֵל וְגו'. וְזֶהוּ מֵאֶרֶץ מִצְרַיִם. ב' יִצִּיָּא רֹחַנִית. עַל זֶה אָמַר מִבֵּית עֲבָדִים. מִמְּשַׁפְּחָה שֶׁל עֲבָדִים כַּמְשׁ"כ לְעֵיל י"ב כ"ג בְּפִי בֵּית. וְהוּא לְהַפֵּךְ מִלְשׁוֹן עֲבָד עֲבָדִים כַּמְשׁ"כ בְּפ' נָח וְהַעֲלָה אֶת יִשְׂרָאֵל שְׁאִינָם מִסּוּגָלִים לְהִיּוֹת עֲבָדִים. וְהִנֵּה הַקִּדִּים הַמְּקוֹם ב"ה לֹמַר אֲשֶׁר הוֹצֵאתִיךָ וְגו' וְלֹא אֲשֶׁר בְּרָאתִי שָׁמַיִם וָאָרֶץ. בְּאֲשֶׁר אֵין מִזֶּה הוֹכַחָה שְׁרוּצָה לְהַשְׁגִּיחַ עַל יִשְׂרָאֵל בִּיחּוּד יוֹתֵר מִכָּל הָאוּה"ע. מִש"ה הַקִּדִּים אֲשֶׁר הוֹצֵאתִיךָ וְע"כ לְהִיּוֹת אֲ-לֹהֶיךָ. הֵינְנוּ מְשַׁגֵּיחַ עֲלֶיךָ. שְׁהָרִי הוֹצֵאתִיךָ מֵאֶרֶץ מִצְרַיִם מִמְּקוֹם שְׁלֹא הִיא רְאוּי לְהוֹפִיעַ עֲלֶיךָ הַשְּׁגַחְתִּי כ"כ. וְע"כ הִיא כְּדִי לִיקַחְךָ לִי לְעַם וְלְהַשְׁגִּיחַ עֲלֶיךָ. וְכֵן מִמָּה שֶׁהוֹצֵאתִיךָ מִבֵּית עֲבָדִים וְכַמְשׁ"כ לְעֵיל י"ג ר"פ קִדְשׁ לִי:

I am the L-rd: who put everything into existence. **Your G-d:** who guides you and supervises over you individually. **who has brought you (*hotzaisicha*) out [of the land of Egypt]:** It has already been explained (Ex. 12:31) that the word *yetziah* has two meanings. 1) It refers to leaving one place for another, from a place of impurity, where it would have been impossible to reach the sanctity and the spiritual level which you have achieved. . . . This is the meaning of "the land of Egypt." 2) It refers to a spiritual exodus. Regarding this is it written, "**out of the house of slavery**". [House of slavery in this context] means a family of slaves, as I have stated previously [Ex. 12:23]. This [spiritual exodus from the slave mentality] is in contradistinction to the term, "a slave of slaves" (Gen. 9:25), as I have written in my commentary to Parshas Noach. He brought out Israel, [i.e. He elevated their spirit] so that they were [no longer] suitable to be slaves. Behold, the Omnipresent, may He be blessed, [proceeded to describe Himself as the One], "Who has brought you out of the land of Egypt," rather than, "Who created Heaven and Earth." The reason is that from [the creation] there is not evidence that He wants to give a special supervision over Israel more than any other nation. For that reason He proceeded to state, "Who brought you out," which implies, "to be your G-d," i.e. to specifically supervise over you. The reason I brought you out from the land of Egypt was because it wasn't a very fit place to exercise My special supervision. The exodus, was by necessity, for the purpose of taking you to to be My people and to specially supervise over you, and it was for the same purpose that I "brought you out of the house of slavery." . . . **Haamek Davar, Exodus 20:1**

(3) ועושה חסד לאלפים. מרבה חסד עד אלפים לאהבי ושמרי מצותי: תניא במכילתא לאוהבי זה א"א וכי"ב. ולשומרי מצותי אלו הנביאים והזקנים. רנ"א לאוהבי ולשומרי מצותי אלו שהם יושבים בא"י ונותנים נפשם על המצות מה לך יוצא ליהרג על שמלתי את בני מה לך יוצא לישרף על קראתי בתורה כו' ואמר אשר הכיתי בית מאהבי מכות אלו גרמו לי ליאהב לאבי שבשמים. באו חז"ל לזה הפי' כי א"א לפרש כמשמעו שעושים מצות ד'. שאין זה מקביל המקרא הקודם של לשונאי דמיירי בעובד עבודת כוכבים שהוא מיפר כל המצות בכלל ה"נ מיירי האי ועושה חסד לאלפים. למי שמתנהג בחסידות עם קונו והיינו למעלה מטבע אנושי. ובשביל זה הקב"ה מתנהג גם עמהם למעלה מהליכות טבע העולם שהנהיג הקב"ה לשלם שכר לעושי מצות ד'. אבל למי שמתחסד עם קונו הקב"ה משגיח עליו למעלה מה"ט וזה נקרא חסד. . . . העמק דבר, שמות כו:

And showing mercy to thousands of those who love Me, and keep My commandments (Exodus 20:6): It was taught in the Mechilta: "Those who love Me" refers to our forefather Abraham and those similar to him. The term, "those who . . . keep My commandments" refers to the prophets and the elders. R. Nassan said that "those who love Me and keep My commandments" refers to those who dwell in the land of Israel and sacrifice their lives in order to fulfill the commandments. "Why are you being led to be killed?" "Because I circumcised my son.." "Why are you going out to be burned?" "Because I read the Torah." "And one shall say to him, What are these wounds in your hands? Then he shall answer, Those with which I was wounded in the house of my friends." (Zecharia 13:6) Our Sages explained this verse in this manner because it cannot be that this verse is simply referring to those who observe G-d's commandments, as it wouldn't parallel the previous verse, "My enemies," which refers to idol worshippers, those who [act with extreme impiety and] deny and abrogate all of the commandments. It would seem, then, that [the blessing,] "showing mercy to thousands of those who love Me, and keep My commandments," refers to someone who acts with extreme piety towards his Creator, beyond normal human behavior. Consequently, the Holy One, blessed be He, acts with them in a supernatural manner beyond the normal way in which the Holy One, blessed be He, rewards those who follow His commandments. For someone who acts beyond the call of duty, (*mischased*), on behalf of his Creator, the Holy One, blessed be He, acts in kind, Providentially, beyond the norm. This is referred to as *chesed* - mercy or kindness. **Haamek Davar, Exodus 20:6**

B.

(1) לֹא תִשָּׂא אֶת שֵׁם ד' אֱ-לֹהֶיךָ לְשׁוֹא כִּי לֹא יִנְקֶה ד' אֶת אֲשֶׁר יִשָּׂא אֶת שְׁמוֹ לְשׁוֹא: זְכוֹר אֶת יוֹם הַשַּׁבָּת לְקַדְּשׁוֹ: שֵׁשֶׁת יָמִים תַּעֲבֹד וְעָשִׂיתָ כָּל מְלֵאכֶתֶךָ: וַיּוֹם הַשְּׁבִיעִי שַׁבַּת לַד' אֱ-לֹהֶיךָ לֹא תַעֲשֶׂה כָּל מְלֵאכָה אַתָּה | וּבִנְךָ וּבִתֶּךָ עֲבָדֶךָ וְאִמָּתֶךָ וּבְהֵמָתֶךָ וְגֵרְךָ אֲשֶׁר בְּשַׁעְרֶיךָ: כִּי שֵׁשֶׁת יָמִים עָשָׂה ד' אֶת הַשָּׁמַיִם וְאֶת הָאָרֶץ אֶת הַיָּם וְאֶת כָּל אֲשֶׁר בָּם וַיִּנַּח בַּיּוֹם הַשְּׁבִיעִי עַל כֵּן בֵּרַךְ ד' אֶת יוֹם הַשַּׁבָּת וַיְקַדְּשֶׁהוּ: כִּבֹּד אֶת אָבִיךָ וְאֶת אִמְךָ לְמַעַן יֵאָרְכוּן יָמֶיךָ עַל הָאָדָמָה אֲשֶׁר ד' אֱ-לֹהֶיךָ נָתַן לְךָ: לֹא תִרְצַח לֹא תִנְאַף לֹא תִגְנֹב לֹא תַעֲנֶה בְרַעְיָךְ עַד שִׁקְרָ: לֹא תִחְמַד בֵּית רַעְיָךְ לֹא תִחְמַד אִשְׁתִּי רַעְיָךְ וְעַבְדוֹ וְאִמָּתוֹ וְשׁוֹרוֹ וְחֲמָרוֹ וְכֹל אֲשֶׁר לְרַעְיָךְ: שְׁמוֹת כו-ז יד

You shall not take the name of the L-rd your G-d in vain; for the L-rd will not hold him guiltless who takes His name in vain. Remember the Sabbath day, to keep it holy. Six days shall you labor, and do all your work; But the seventh day is the Sabbath of the L-rd your G-d; in it you shall not do any work, you, nor your son, nor your daughter, nor your manservant, nor your maidservant, nor your cattle, nor your stranger that is within your gates; For in six days the L-rd made heaven and earth, the sea, and all that is in them, and rested the seventh day; therefore the L-rd blessed the Sabbath day, and made it holy. Honor your father and your mother; that your

days may be long upon the land which the L-rd your G-d gives you. You shall not kill. You shall not commit adultery. You shall not steal. You shall not bear false witness against your neighbor. You shall not covet your neighbor's house, you shall not covet your neighbor's wife, nor his manservant, nor his maidservant, nor his ox, nor his donkey, nor any thing that is your neighbor's. **Exodus 20:7-14**

(2) זכור את יום השבת לקדשו. לפי הפשט משמעות לקדשו הוא איסור מלאכה שהוא כמו הקדש שאסור ליהנות ממנו. וכמש"כ בספר בראשית עה"פ ויקדש אותו. אבל א"כ אינו מובן לשון זכור את יום השבת לקדשו. מה זו זכירה לכאן. והכי מיבעי קדש את יום השבת. וממילא ביום השביעי היה החיוב לזכור את יום השבת. ומכאן הוציאו חז"ל דרשות. בתלמודין דרשו מזה מ"ע של עונג שבת וקידוש היום. ולדעת המכילתא נ"ל קידוש היום מלקדשו. ודרשו מדכתיב זכור מלפני שבת כדתניא במכילתא זכרוהו עד שלא יבא. העמק דבר שמות כ:ח

Remember the Sabbath day, to keep it holy: According to the simple meaning, the meaning of the phrase, "to keep it holy," is referring to the prohibition of work, similar to something that is sacred which is forbidden in pleasure, as I have written in my commentary to the book of Genesis, on the verse, "And He sanctified it." The verse, "Remember the Sabbath day, to keep it holy," however, cannot be understood in this manner. What is the role of "remembrance"? It should have rather said, "Sanctify the Sabbath day." The responsibility of remembering the Sabbath would then automatically follow, [in order not to violate the sanctity of the day]. This [incongruity] is the source of the expositions of our Sages, of blessed memory. In the Talmuds they expound, based on this verse, the positive commandments of enjoyment of the Sabbath and making Kiddush. According to the Mechilta, Kiddush is derived from the phrase, "to make it holy." They derive from the verse, "Remember etc.," that one must remember the Sabbath, before the onset of the Sabbath, [to prepare for it]. **Haamek Davar, Exodus 20:8**

C.

(1) שְׁמֹר אֶת יוֹם הַשַּׁבָּת לְקַדְּשׁוֹ כַּאֲשֶׁר צִוְּךָ ד' אֱ-לֹהֶיךָ: שֵׁשֶׁת יָמִים תַּעֲבֹד וְעָשִׂיתָ כָּל מְלֶאכֶתֶךָ: וְיוֹם הַשְּׁבִיעִי שַׁבָּת לַד' אֱ-לֹהֶיךָ לֹא תַעֲשֶׂה כָּל מְלֶאכֶה אֹתָהּ | וּבִנְךָ וּבִתְּךָ וְעַבְדְּךָ וְאִמְתְּךָ וְשׁוֹרְךָ וַחֲמֹרְךָ וְכָל בְּהֵמְתְּךָ וְגֵרְךָ אֲשֶׁר בְּשַׁעְרֶיךָ לְמַעַן יָנוּחַ עַבְדְּךָ וְאִמְתְּךָ כַּמּוֹד: וְזָכַרְתָּ כִּי עֶבֶד הָיִיתָ בְּאֶרֶץ מִצְרַיִם וַיִּצְאֶךָ ד' אֱ-לֹהֶיךָ מִשָּׁם בְּיַד חֲזָקָה וּבְזֵרַע נְטוּיָה עַל כֵּן צִוְּךָ ד' אֱ-לֹהֶיךָ לַעֲשׂוֹת אֶת יוֹם הַשַּׁבָּת: כִּבְדֹּת אֶת אָבִיךָ וְאֶת אִמְךָ כַּאֲשֶׁר צִוְּךָ ד' אֱ-לֹהֶיךָ לְמַעַן | יֵאָרִיכְךָ יָמֶיךָ וְלְמַעַן יֵיטֵב לְךָ עַל הָאֲדָמָה אֲשֶׁר ד' אֱ-לֹהֶיךָ נָתַן לְךָ: לֹא תִרְצַח וְלֹא תִנְאַף וְלֹא תִגְנֹב וְלֹא תַעֲנֶה בְרַעְיָךְ עַד שְׂוֹא: וְלֹא תִחְמַד אֶשֶׁת רַעְיָךְ וְלֹא תִתְאַוֶּה בֵּית רַעְיָךְ שְׂדֵהוּ וְעַבְדּוֹ וְאִמְתּוֹ שׁוֹרוֹ וַחֲמֹרוֹ וְכָל אֲשֶׁר לְרַעְיָךְ: דְּבָרִים הַיֵּב-יח

Keep the Sabbath day to sanctify it, as the L-rd your G-d has commanded you. Six days you shall labor, and do all your work; But the seventh day is the Sabbath of the L-rd your G-d; in it you shall not do any work, you, nor your son, nor your daughter, nor your manservant, nor your maidservant, nor your ox, nor your donkey, nor any of your cattle, nor your stranger who is inside your gates; that your manservant and your maidservant may rest as well as you. And remember that you were a servant in the land of Egypt, and that the L-rd your G-d brought you out from there with a mighty hand and with a stretched out arm; therefore the L-rd your G-d commanded you to keep the Sabbath day. Honor your father and your mother, as the L-rd your G-d has commanded you; that your days may be prolonged, and that it may go well with you, in the land which the L-rd your G-d gives you. You shall not kill. Nor shall you commit adultery. Nor shall you steal. Nor shall you bear false witness against your neighbor. Nor shall you desire your neighbor's wife, nor shall you covet your neighbor's house, his field, or his manservant, or his maidservant, his ox, or his donkey, or any thing that is your neighbor's. **Deut. 5:12-18**

(2) עיקר פשט המקרא נראה דכמו דתניא במכילתא יתרו והובא בפרש"י שם זכור את יום השבת תהא זוכרו מאחד בשבת שאם יתמנה לך מנה יפה תהא מתקנו לשם שבת. ה"נ פי' שמור את יום השבת. משמעו כך שיהי' נזהר מאד בשבת שלא יהי' נצרך לחלל שבת אם לא יהיה לו מה לאכול ויהא מסוכן. ומזכור נ"ל להקדים להכי' לעונג שבת ומשמור נ"ל להקדים להכי' שלא יהא מוכרח לחלל שבת. וע"ז כתיב כאשר צוך ה' א-להיך. הכנה זו לא יהא כדי שיהא לו מה לאכול בריוח בשבת אלא משום שהקב"ה הזהיר ע"ז. העמק דבר, דברים ה:יב

[Remember the Sabbath to keep it holy. (Exodus 20:8)] The essential explanation of the verse seems to be as it was taught in the Mechilta, Parshas Yisro, and quoted there by Rashi, that you should keep the Sabbath in mind (remember it) [even] from the very beginning of the week, so that if you find a goodly portion, you should set it aside for the Sabbath. Similarly, the explanation of the verse, "**Keep the Sabbath day,**" is that you should be very careful [beforehand] so that you won't need to desecrate the Sabbath, i.e. see to it that the situation doesn't arise that you won't have anything to eat [on the Sabbath] and you [will be forced to violate the Sabbath] because of danger to your life. From the verse of, "Remember etc.," there seems to be a mandate to prepare before hand the pleasures of the Sabbath. From the verse, "Keep etc.," it would seem that there is a mandate to prepare beforehand to avoid the desecration of the Sabbath. Regarding this is it written (Deut. 5:12), ". . . as the L-rd your G-d has commanded you," i.e. this preparation shouldn't be made [for your personal pleasure], in order to have available food in abundance for the Sabbath, but rather because the Holy One, blessed be He, admonished us regarding this. **Haamek Davar, Deut. 5:12**

(3) ומפרשי חז"ל בקדושין ספ"א למען יאריכון ימיך בעולם שכולו ארוך ולמען ייטב לך בעולם שכולו טוב. ולמדו זה הפי' מדיוק המקרא. ומתחלה יש לבאר מהו עולם שכולו ארוך ומהו עולם שכולו טוב. והנה ידוע דעולם הנשמות הוא ארוך שנוצר לפני בריאת העולם אבל אין כולו טוב שהרי קודם שנברא האדם והגיע לחלקו עפ"י מעשיו בעוה"ז אינו טוב. ועולם התחיה הוא עולם שכולו טוב אבל אינו ארוך. ומעתה למדו חז"ל מסדר הכתוב שהרי דרך להקדים ההוה לעתיד וא"כ להיפך מיבעי למען ייטב לך ולמען יאריכון ימיך אלא ע"כ למען יאריכון ימיך בעולם הנשמות לאחר מיתה ולמען ייטב לך בעולם התחיה. העמק דבר, דברים ה:טז

Our Sages explained in Kiddushin, at the end of the first chapter (39b), that the phrase (Deut. 5:16), "that your days may be prolonged," refers [not it this world but] to the world that is entirely prolonged. The phrase (ibid.), "and that it may go well with you," refers [not to this world but] to the world that is entirely good. They derived this teaching from a careful reading of the text. First of all, however, we should first explain what is the world that is entirely prolonged and what is the world that is entirely good. Behold, it is well known that the World of the Souls (*olam haneshamos*) is prolonged as it was created even before the creation of the world, but it is not entirely good, for before a person is created and receives his well deserved portion through his actions in this world, his situation is not good. The world after the resurrection of the dead is entirely good, but it is not prolonged. From here our Sages derived, from the ordering of the verse, as it is the norm that the present precedes the future. [If it referred to this world,] it should have been written in the opposite order, "that it may go well with you and that your days may be prolonged." Therefore, the phrase, "that your days may be prolonged," refers to the World of the Souls [which preexisted the world] and the phrase, "and that it may go well with you," refers to the World of Resurrection [at the end of days]. **Haamek Davar, Deut. 5:16**

(4) ולא תחמוד אשת רעך. ייחד הכתוב בדברות הללו אזהרה באשת ריעו וב"ע ובלשון אחר מכל אשר לרעך דכתיב לא תתאוה ללמדנו שיש באשה אזהרה מיוחדת היינו שאסור ליהנות מראייתה אפילו באופן שאינו מקוה להשיגה לאשה וזה אינו אסור אלא באשת רעך משא"כ בשאר קנינים אינו אסור בזה האופן: ולא תתאוה וגו'. היינו תאוה להשיגם אע"ג שאינו משתדל בכך כמש"כ הרמב"ם הל' גזילה פ"א. העמק דבר, דברים היח

Nor shall you desire your neighbor's wife: Scripture prohibited [the desire for] a neighbor's wife as a special commandment and expressed it differently, [using the term, "*desire*",] than the other admonition, "[nor shall you *covet* your neighbor's house, his field, or his manservant, or his maidservant, his ox, or his donkey,] or any thing that is your neighbor's," to teach us that there is a unique admonition regarding someone else's wife. This means that it is forbidden to have pleasure from seeing her [beauty], even in a situation where he doesn't hope to take [this married woman away from her husband] to be his wife. This prohibition only applies to your neighbor's wife and not to any of his other possessions. **Nor shall you covet etc:** This means that it is forbidden to harbor a desire [to take away these possessions from his neighbor] even though he doesn't make the effort to do so . . . **Haamek Davar, Deuteronomy 5:18**

D.

(1) אֶת הַדְּבָרִים הָאֵלֶּה דִּבֶּר ד' אֶל כָּל קְהֵלְכֶם בְּהַר מִתּוֹךְ הָאֵשׁ הָעֲנַן וְהָעֲרַפֵּל קוֹל גָּדוֹל וְלֹא יָסַף וּיְכַתְּבֶם עַל שְׁנֵי לְחֹת אֲבָנִים וַיִּתֶּנֶם אֵלַי: וַיְהִי כְשִׁמְעֶכֶם אֶת הַקּוֹל מִתּוֹךְ הַחֹשֶׁךְ וְהָהָר בֵּעֵר בְּאֵשׁ וַתִּקְרְבוּן אֵלַי כָּל רְאִשֵׁי שְׁבֻטֵיכֶם וְזַקְנֵיכֶם: וַתֹּאמְרוּ הֵן הִרְאָנוּ ד' אֶל־לִהְיֵנוּ אֶת כְּבוֹדוֹ וְאֶת גְּדֻלוֹ וְאֶת קְלוֹ שִׁמְעָנוּ מִתּוֹךְ הָאֵשׁ הַזֶּה רָאִינוּ כִּי יִדְבֵר אֶל־לֵהִים אֶת הָאָדָם וְחַי: וְעַתָּה לָמָּה נָמוֹת כִּי תֹאכְלֵנוּ הָאֵשׁ הַגְּדֹלָה הַזֹּאת אִם יִסְפִּים | אֲנַחְנוּ לְשִׁמְעַ אֶת קוֹל ד' אֶל־לִהְיֵנוּ עוֹד וּמִתְּנוּ: כִּי מִי כָל בְּשׂוֹר אֲשֶׁר שָׁמַע קוֹל אֶל־לֵהִים חַיִּים מִדְּבַר מִתּוֹךְ הָאֵשׁ כְּמִנּוּ וַיַּחֲזִי: קָרַב אֶתָּה וּשְׁמַע אֶת כָּל אֲשֶׁר יֹאמֵר ד' אֶל־לִהְיֵנוּ וְאֶת | תִּדְבֵר אֵלֵינוּ אֶת כָּל אֲשֶׁר יִדְבֵר ד' אֶל־לִהְיֵנוּ אֲלֵיךָ וּשְׁמַעְנוּ וְעֲשִׂינוּ: וַיִּשְׁמַע ד' אֶת קוֹל דְּבָרֵיכֶם בְּדִבְרֵכֶם אֵלַי וַיֹּאמֶר ד' אֵלַי שְׁמַעְתִּי אֶת קוֹל דְּבָרֵי הָעָם הַזֶּה אֲשֶׁר דִּבְרוּ אֵלַיךָ הֵיטִיבוּ כָּל אֲשֶׁר דִּבְרוּ: מִי יִתֵּן וְהָיָה לְבַבְכֶם זֶה לָהֶם לִירְאָה אֶתִּי וְלִשְׁמֹר אֶת כָּל מִצְוֹתַי כָּל הַיָּמִים לְמַעַן יֵיטֵב לָהֶם וְלִבְנֵיהֶם לְעֹלָם: לָךְ אָמַר לָהֶם שׁוּבוּ לָכֶם לְאֲהֻלֵיכֶם: וְאֶתָּה פֹה עֹמֵד עִמָּדִי וְאֲדַבְּרָה אֵלֶיךָ אֶת כָּל הַמִּצְוָה וְהַחֻקִּים וְהַמְּשֻׁפָּטִים אֲשֶׁר תִּלְמָדֵם וְעֲשׂוּ כְּאֲרֵץ אֲשֶׁר אֲנֹכִי נָתַן לָהֶם לְרִשְׁתָּהּ: דְּבָרִים הֵיטֵב-כח

These words the L-rd spoke to all your assembly in the mount out of the midst of the fire, of the cloud, and of the thick darkness, with a great voice which was not heard again. And He wrote them in two tablets of stone, and delivered them to me. And it came to pass, when you heard the voice out of the midst of the darkness, for the mountain burned with fire, that you came near me, all the heads of your tribes, and your elders; And you said, Behold, the L-rd our G-d has shown us His glory and His greatness, and we have heard His voice out of the midst of the fire; we have seen this day that G-d talks with man, and he lives. Now therefore why should we die? for this great fire will consume us; if we hear the voice of the L-rd our G-d any more, then we shall die. For who is there of all flesh, who has heard the voice of the living G-d speaking out of the midst of the fire, as we have, and lived? Go near, and hear all that the L-rd our G-d shall say; and speak to us all that the L-rd our G-d shall speak to you; and we will hear it, and do it. And the L-rd heard the voice of your words, when you spoke to me; and the L-rd said to me, I have heard the voice of the words of this people, which they have spoken to you; they have well said all that they have spoken. O that there were such a heart in them, that they would fear Me, and keep all My commandments always, that it might be well with them, and with their children forever! Go say to them, Return again into your tents. But as for you, stand here by Me, and I will speak to you all the commandments, and the statutes, and the judgments, which you shall teach them, that they may do them in the land which I give them to possess. **Deuteronomy 5:19-28**

(2) דזה ברור דבלוחות אחרונות היה כתוב לשון דברות השניות כדמוכח בב"ק דנ"ה א' מפני מה בדברות הראשונות לא נאמר בהם טוב ובדברות האחרונות כתיב בהם טוב הואיל וסופן להשתבר. הרי דבלוחות האחרונות שלא נשתברו כתיב בהם באמת טוב. וכ"כ בפרש"י סנהדרין דנ"ו ב' בד"ה כאשר צוך. וכל מה שכתוב בדברות האחרונות היה כתוב בלוחות וכן שמע בסיני עכ"ל. וכ"כ הראב"ע בס' שמות ר"פ פסל לך בשם גאון. והיינו דמצלינן בשחרית של ש"ק ושני לוחות אבנים הוריד בידו וכתוב בהם שמירת שבת. וזה אינו אלא דברות אחרונות דכתיב לשון שמור . . . העמק דבר, דברים היט

It is clear that the second tablets contained the same language as is contained in the second version of the Commandments (Deut. Chapter 5), as is evident from Bava Kama 55a: Why in the first version of the Ten Commandments (Exodus Chapter 20) is there no mention of, "and that it may go well with you," whereas in the second version it is written, "and that it may go well with you"? [The answer is] because the first set of tablets were destined to be broken. Behold, then, the second set of tablets, which were not broken, contained the words, "and that it may go well with you." This is what Rashi writes in Sanhedrin 56b (*Kasher Tzivcha*), "All that was written in the second version of the commandments was written on the tablets, and it was [also] heard at Mount Sinai." Similarly, R. Avraham ibn Ezra, wrote the same explanation (Exodus 34:1) in the name of the Gaon. This is why we say in our prayers on Shabbos morning, "And two tablets of stone did he bring down in his hands on which was written the *keeping* of the Sabbath." This wording was only contained in the second version of the commandments (Deut. 5:12), "Keep the Sabbath etc." **Haamek Davar, Deuteronomy 5:19**

(3) כי מי כל בשר וגו' כמנו ויחי. ביארו דבריהם שנראין סותרו זא"ז שהרי אמרו שיודעים אשר ידבר א-להים את האדם וחי וא"כ למה אמרו ועתה למה נמות. מש"ה ביארו מי כל בשר שהולך אחר חיי בשרים כמונו שאינו מפשיט את גופו בפרישות. וכן פי' הגר"א ז"ל. וע' מש"כ בס' במדבר כ"ז ט"ז ובס' בראשית ו' ג'. והנה כבר ביארנו לעיל ד' ל"ו דבאמת לא היו יכולים לסבול זה המעמד אם לא שהיה במרוק מפחד הקול שהיה לפני הדברות. אבל זה ג"כ אינו אלא בפעם ראשונה דבפעם שניה אין הפחד גדול כ"כ ואין ממרק הגוף וזהו שאמרו כי מי כמנו שהננו בעלי בשר יכול לשמוע ולהיות בחיים. ע"כ אם יוספים אנחנו וגו' ומתנו: העמק דבר, דברים הי:כג

For who is there of all flesh, who has heard the voice of the living G-d speaking out of the midst of the fire, as we have, and lived? (Deut. 5:23): They explained their words, for they appear to contradict themselves. They said that they knew that G-d could speak to man and yet he will remain alive. Why, then, did they say, "Now therefore why should we die?" (Deut. 5:22)? For that reason they explained themselves, "For who is there of all flesh" i.e. who live a material (lit. flesh based) life, as we do, who don't separate themselves from their bodies through abstinence. The Gaon of Vilna, of blessed memory, explains this similarly. . . . We have already explained (Deut. 4:36) that, in truth, they couldn't bear the experience [of receiving the Ten Commandments] without first having been purified through the fear of the [thundering] sound [that reverberated] before [receiving] the Commandments. But this would only be effective the first time, for at the second time, the fear would be less intense and [the thundering sound] would not be able to purify their bodies. This is what they meant when they said, "as we have," for we are only flesh [and blood] and yet we were able to hear [the voice of G-d] and remain alive. But perforce, "if we hear the voice of the L-rd our G-d any more, then we shall die." (Deut. 5:22) **Haamek Davar, Deut. 5:23**

(4) והיה לבבם זה להם. אמר הקב"ה ידוע לי שלא מחמת פריקת עול אמרו כזה אלא דעתם באמת ליראה אותי וגו'. והלואי שיהיה כן לעולם: שובו לכם לאהליכם. לחיי בשרים ותענוגות בני האדם כטבע האנושי: העמק דבר, דברים ה:כו-כז

O that there were such a heart in them (Deut. 5:26): The Holy One, blessed be He, said, "I know that they didn't say this (that they wanted Moshe to speak to G-d in their stead) because they were throwing off the yoke [of Heaven], but rather they really feared Me etc. I only wish that this [fear] would last forever." **Return again into your tents (Deut. 5:27):** To a physical life with human pleasures, in accordance with the nature of man. **Haamek Davar, Deut. 5:26-27**

E.

(1) וְכָל הָעָם רֹאִים אֶת הַקּוֹלֹת וְאֶת הַלְפִידִם וְאֶת קוֹל הַשֹּׁפָר וְאֶת הַהָר עֹשֶׂן וַיִּרְא הָעָם וַיִּנְעוּ וַיַּעֲמְדוּ מֵרָחֵק: וַיֹּאמְרוּ אֶל מֹשֶׁה דַּבֵּר אֵתָּה עִמָּנוּ וְנִשְׁמָעָה וְאַל יִדְבַר עִמָּנוּ אֱ-לֹהִים פֶּן נָמוּת: וַיֹּאמֶר מֹשֶׁה אֶל הָעָם אַל תִּירְאוּ כִּי לְבַעֲבוֹר נְסוּת אֶתְכֶם בָּא הָאֱ-לֹהִים וּבַעֲבוֹר תִּהְיֶה יִרְאתוֹ עַל פְּנֵיכֶם לְבַלְתִּי תַחֲטְאוּ: וַיַּעֲמֵד הָעָם מֵרָחֵק וּמֹשֶׁה נִגַּשׁ אֶל הָעֶרְפֶּל אֲשֶׁר שָׁם הָאֱ-לֹהִים: שְׁמוֹת כ:טו-יח

And all the people saw the thunderings, and the lightnings, and the sound of the shofar, and the mountain smoking; and when the people saw it, they were shaken, and stood far away. And they said to Moses, Speak with us, and we will hear; but let not G-d speak with us, lest we die. And Moses said to the people, Fear not; for G-d has come to test you, and that His fear may be before your faces, that you sin not. And the people stood far away, and Moses drew near to the thick darkness where G-d was. **Exodus 20:15-18**

(2) רֹאִים אֶת הַקּוֹלֹת וְאֶת הַלְפִידִם. כּפֶרֶשׁ"י הַיּוֹצֵאִין מִפִּי הַגְּבוּרָה. ר"ל לֹא בַקּוֹלוֹת שֶׁל רַעֲמִים שֶׁבֹא עִם הַבְּרָקִים מִיִּרְי. אֲלֵא בַקּוֹל שֶׁל עֲשֵׂרֶת הַדְּבָרוֹת שֶׁהִיָּה קוֹל ד' בְּכַח וּבַהֲדָר. וּבַקּוֹל יִצְאוּ נִיּוֹצוֹת אֵשׁ וּלְפִידִים כְּמוֹ אוֹתִיּוֹת הַדְּבָר. וְהָעָם רָאוּ אֶת הָאוֹתִיּוֹת וּכְמִשׁ"כ בִּס' דְּבָרִים ד' ט' וְרַעֲמִים וּבְרָקִים לֹא הָיוּ. אֲבֵל עַדִּיין הִיָּה וְאֶת קוֹל הַשּׁוֹפָר שֶׁבֹא בְּסִמּוּךְ לִפְנֵי שִׁירֵד ד' עַל הַר סִינַי. וְהֵינּוּ שְׁמוֹזְכִירִים אֲנַחְנוּ בִּיחּוּד קוֹל שׁוֹפָר שֶׁהִיָּה בְּשַׁעַת מ"ת וְלֹא קוֹל רַעֲמִים שֶׁהִיָּה רַק לִפְנֵי מ"ת. הַעֲמַק דְּבַר, שְׁמוֹת כ:טו

And all the people saw the thunderings, and the lightnings (Ex. 20:15): As Rashi explained, "That issued forth from the mouth of the Almighty." This means that these were not thundering sounds that naturally come with lightning, but rather the sound of the Ten Commandments, the voice of G-d that [issued forth with] power with majesty. And with the sound there issued forth sparks of fire and lightning, in the form of the letters of the speech and the nation saw these letters, as I wrote previously (Deut. 4:9). But there was no actual thunder and lightning [at the time when the Ten Commandments were actually given]. But there still was the "sound of the shofar" which had come right before G-d descended on Mount Sinai. For that reason we specifically mention the sound of the shofar which was at the time of the giving of the Torah, and not the [natural] sound of the thunder that was only heard before the giving of the Torah. **Haamek Davar, Exodus 20:15**

(3) אַל תִּירְאוּ. שְׁחַפֵּן ד' לְדַבֵּר עִמָּכֶם כ"כ: כִּי לְבַעֲבוֹר נְסוּת אֶתְכֶם בֹּא הָאֱ-לֹהִים. גַּם בְּמַעֲמַד הַזֶּה יִדַּע הַקּב"ה שֶׁאֵין זֶה כַח (ד') בֹּאמַת אֲלֵא רַק לְנְסוּת אֶתְכֶם בֹּא בְּזֶה הַמַּעֲמַד. וּפִי' נְסוּת כּפֶרֶשׁ"י לְשׁוֹן גְּדוּלָּה. אֲבֵל לֹא כְּמוֹ שֶׁכָּתַב לְגַדֵּל אֶתְכֶם בְּעוֹלָם שֶׁיִּצְא לְכֶם שֵׁם בְּאוֹמוֹת. וַיִּפֶּה כ' הַרְמַבִּין ע"ז שֶׁאֵינוּ נִכּוּן. דְּמֵאֵין יִדְעוּ הָאוֹמוֹת שֶׁכֵּן הִיָּה. וּבַעֲיָקָר אֵינוּ תְּכַלִּית כ"כ אֲלֵא עֵיקָר הַכּוֹנֵה לְהַגְבִּיָּה מַעֲלַת הַנַּפֶּשׁ. וְהוּא א' מֵאוֹפְנֵי הַנְּסִיּוֹן שֶׁבִּיאָרְנוּ בְּשֵׁם חז"ל בְּרַבָּה שֶׁהוּא כִּפְשֵׁתָן טוֹב שְׁמֵכִים אוֹתוֹ הַרְבֵּה כְּדִי

להעלותו ולהשביחו. ומזה בא הנסיון של א"א בשעת עקידה כמו שביארנו בס' בראשי' שם. כך בא זה המעמד להגביה נפשם לעמוד בתמצית כחם בשביל קיום התורה בעת הצורך שנדרש למסירת נפש. לא יהיה זה למשא עליהם כי בגדולת הנפש ימצא לב לזה כמו שעמדו בתמצית כחם בשעת קבלת עשרת הדברות. וע' בס' דברים ד' ל"ב: ובעבור תהיה יראתו וגו'. המעמד הנפלא יהי מצויר בנפש לעולם כדי להיות ביראת ד' כל היום. וכמו שהזהיר הכתבו בס' דברים ד' ט' זכירת אותו מעמד: לבלתי תחטאו. לבלי תחטאו מיבעי. אלא ה"פ היראה את השם תהיה בלבבכם גם באם לא תחטאו. ולא יהיה לכם מורא העונש אלא מכל מקום יהיה מורא שמים וגדולתו מושרש בלבבכם: העמק דבר, שמות כ"ז

[And Moses said to the people,] **Fear not (Exodus 20:17):** that G-d so desires to speak with you, **for G-d has come to test you (ibid.):** through this experience. The Holy One, blessed be He, knows that it is not within [your] powers [to sustain such an intense spiritual experience], but rather it was done (*l'nasos*) to test [or uplift] you through this experience. Rashi explains that the word *l'nasos* is an expression of making great. But the greatness that is implied does not refer to an elevated status in the eyes of the nations which was achieved through this experience, as Rashi explains. Ramban is correct in his criticism of Rashi, for how could the nations have known about this. The essential critique is that this benefit is not such an important objective. Rather, the real purpose was to lift up the level of their spirituality. This is one of the examples of a test (*nisayon*) that we explained in the name of our Sages in the Midrash Rabbah, i.e. the inordinate beating of fine flax in order to elevate its status and improve it. This was the type of *nisayon* (test) that Abraham experienced at the the time of the binding [of Isaac], as we explained there (Genesis Chapter 22). So too, the experience [of the Ten Commandments] was meant to lift up their spiritual level, so that they would be able to exert themselves to their utmost for the fulfillment of the Torah, [and even,] when the occasion arises, to sacrifice their lives. They will not find this to be difficult, as they have already reached this level of spiritual strength [and self sacrifice] through the experience of receiving the Ten Commandments. (See my commentary to Deuteronomy 4:32) **And that His fear may be before your faces (ibid.)** This extraordinary experience left an indelible impression upon their souls that would serve as a constant source for the fear of G-d. . . . **That (even when) you sin not (ibid.):** It should have been written, "so that you not sin" (*libli techtau*). That verse, then, is to be understood that the "fear" of G-d should be in your hearts even when you don't sin. The nature, then, of the "fear" is not fear of punishment but rather that the "fear" [or rather awe] of Heaven and of His greatness should be rooted in your hearts. **Haamek Davar, Exodus 20:17**